

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาศาสตร์เปรียบเทียบเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่นิยมกันแพร่หลายในต่างประเทศ แต่ในเมืองไทยการศึกษาศาสตร์แขนงนี้ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาเพื่อนบ้าน คือ มอญ พม่า ลาว มลายู และเขมร เป็นต้น ในบรรดาภาษาเพื่อนบ้านที่คล้ายคลึงกับภาษาไทยนี้ ภาษาเขมรเป็นภาษาหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาเปรียบเทียบอย่างยิ่ง เพราะภาษาไทยและภาษาเขมรแม่จะเป็นภาษาคนละแบบและสืบต่อมาจากภาษาคนละตระกูล¹ แต่ลักษณะของภาษาทั้งสองก็มีความใกล้เคียงกันในทางคำ ไวยากรณ์ รูปคำ ลักษณะคำราชาศัพท์² ตลอดจนถึงตัวอักษร³ ผู้วิจัยเลือกศึกษาและเปรียบเทียบความคล้ายคลึงของภาษาทั้งสองนี้ในคำประเภทหนึ่ง คือ คำซ้ำแบบหนึ่งในภาษาไทยและภาษาเขมร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบลักษณะคำที่คล้ายคลึงกันของคำซ้ำแบบหนึ่งซึ่งประกอบด้วยคำหลักและคำสร้อยในภาษาทั้งสอง การศึกษาเปรียบเทียบ ทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ทางคำรูปคำ เสียงคำและหน้าที่ของคำที่เป็นคำหลัก

¹กาญจนา นาคสกุล, "แบบการเสริมสร้อยในภาษาไทยและเขมร," อักษรสาร (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 2.

²ลีทธา พิณีภูวคูล, "คำขอมในราชาศัพท์ไทย," ภาษาและหนังสือ 6 (ธันวาคม, 2512), 88-110.

³ฉำ ทองคำวรรณ, "สันนิษฐานเทียบการเขียนอักษรไทยกับอักษรขอมในสมัยพ่อขุนรามคำแหง," ความรู้ทางอักษรศาสตร์ (พระนคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2508), หน้า 271-321.

กับคำสร้อยที่ปรากฏคู่กันและเข้าใจระบบเสียงในภาษาทั้งสองเป็นอย่างดี

งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เขียนเป็นภาษาไทย

ศาสตราจารย์พระยาอนุমানราชชน ได้กล่าวถึงคำซ้ำในภาษาไทยในหนังสือเรื่อง "นิรุกติศาสตร์ ภาค 2" ในหัวข้อเรื่องคำซ้ำ และแบ่งคำซ้ำออกเป็น 2 ประเภท คือ คำซ้ำโดยตรง ได้แก่พวกที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย และคำซ้ำชนิดอุจจารณวิลาส ได้แก่พวกที่ต้องการดวงเดียว เพื่อออกเสียงได้สะดวก⁴

พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้กล่าวถึงคำซ้ำในหนังสือเรื่อง "หลักภาษาไทย" ในหัวข้อเรื่อง คำอุทานเสริมบท ว่า คำที่นำมาซ้ำเป็นคำที่ไม่มีใจความ เช่น เลข ในคำว่า เลขมา หรือ นำคำธรรมดามาซ้ำโดยไม่คำนึงถึงเนื้อความของคำนั้นเลย เช่น ไม่ลืมตาลืมหู และในหัวข้อเรื่อง คำลงท้าย สำหรับโคลง กล่าวว่า คำที่นำมาลงท้าย เรียกว่า คำสร้อย เสริมขึ้นท้ายบทโคลง เพื่อให้ได้ความตามบังคับ คำสร้อยแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ คำสร้อยต่อคำข้างหน้า มีหน้าที่ต่อคำข้างหน้าให้ได้ความครบ และคำสร้อยเสริมขึ้นให้เต็มต่อคำข้างหลัง มีหน้าที่ทำให้ความไพเราะขึ้นหรือชัดเจนขึ้นเท่านั้น⁵

นางสาว สุจิตรา บุรมินเหนทร์ ได้ศึกษาเรื่องคำซ้ำในภาษาไทย เขียนเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "คำซ้ำในภาษาไทย" ศึกษาเฉพาะคำซ้ำที่ไม่มีการเปลี่ยนรูป โดยนำคำในหมวดคำต่าง ๆ มาศึกษา แบ่งคำในหมวดคำเหล่านั้นเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทซ้ำและ

⁴พระยาอนุমানราชชน, นิรุกติศาสตร์ ภาค 2 (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2499), หน้า 206-216.

⁵พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2511), หน้า 110, 381.

ประเภทไม่ซ้ำ พบว่า หมวดคำลักษณะนามหมวดเดียวเท่านั้นที่มีคำทุกคำปรากฏเป็นคำซ้ำได้ ส่วนหมวดคำอื่น ๆ มีทั้งประเภทซ้ำได้และไม่ซ้ำเลย นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงความหมายของ คำซ้ำว่า ความหมายอาจแตกต่างหรือเหมือนกันกับความหมายของคำเดิม ⁶

นางสาว สุปราณี สมพงษ์ ได้ศึกษาคำซ้ำในภาษาไทยเขียนเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "ลักษณะคำซ้ำในภาษาไทย" ศึกษาเฉพาะคำซ้ำที่มีการเปลี่ยนรูปได้ โดยนำคำในหมวดคำต่าง ๆ มาศึกษาแบ่งคำในหมวดคำเหล่านั้นเป็น 2 ประเภท คือ คำที่ปรากฏเป็นคำซ้ำและคำที่ไม่ปรากฏเป็นคำซ้ำเลย พบว่าคำที่ปรากฏเป็นคำซ้ำจะไม่ปรากฏเป็นคำซ้ำในทุกประโยค ทางด้านเสียง มีการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ การเปลี่ยนสระหรือพยัญชนะตัวสะกด ด้านความหมาย มีความหมายเพิ่มนำหนักของคำเดิม ⁷

2. งานวิจัยที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศ

Mary R. Haas เป็นบุคคลแรกที่สนใจศึกษาเรื่องคำซ้ำในภาษาไทย ในหนังสือเรื่อง "Outline of Thai Grammar" ในหัวข้อเรื่อง "Reduplication" ได้ศึกษาคำซ้ำเฉพาะประเภทที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปสระ เช่น เปลี่ยนจาก สระอุเป็นสระอิ เช่นคำว่า มุมมิม ⁸

⁶ สุจิตรา บุรมินเหนทร์, "คำซ้ำในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2490) (อัครสำเนา).

⁷ สุปราณี สมพงษ์, "ลักษณะคำซ้ำในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510) (อัครสำเนา).

⁸ Mary R. Haas, "Outline of Thai Grammar" (Berkeley : University of California, 1951), pp. 10-13.

Richard B. Noss ได้ศึกษาคำซ้ำในภาษาไทย ในหนังสือเรื่อง "Thai Reference Grammar" ในหัวข้อเรื่อง "Reduplications" โดยแบ่งคำซ้ำเป็น 4 ประเภท คือ แบบง่ายที่สุดที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำซ้ำให้แตกต่างจากคำเดิม แบบที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำซ้ำ เช่น เปลี่ยนรูปเสียงวรรณยุกต์ แบบที่ซ้ำเฉพาะเสียงพยัญชนะ สระ อย่างใดอย่างหนึ่ง และแบบที่นำคำที่ไม่จำเป็นต้องมีรูปเสียงหรือความหมายประกอบเข้าด้วยกัน คำแบบนี้จะต้องปรากฏด้วยกันเสมอ เช่น ชาวจวก⁹

นาง กายูจนา นาคสกุล ได้ศึกษาคำซ้ำในภาษาไทยและภาษาเขมร เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง "A Study of Cognate Words in Thai and Cambodian" ในหัวข้อเรื่อง "Reduplications" โดยแบ่งคำซ้ำเป็น 4 ประเภท คือ

1. ซ้ำทุกส่วน เช่น ไทย - กินกิน : เขมร - โตจโตจ
2. ซ้ำแบบเปลี่ยนเสียงสระ เช่น ไทย - อี๊ดอ๊ด : เขมร - โยนเยียน
3. ซ้ำบางส่วน เช่น ไทย - คับคั่ง : เขมร - รเบียบเรียบ
4. ซ้ำแบบผสม เช่น ไทย - กระโดดโลดเต้น : เขมร - รุแหกรุเหาก

และศึกษาเฉพาะด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ แบ่งเป็นภาษาละ 4 ประเภท

ด้านความหมายของคำในภาษาไทย

1. เป็นพหูพจน์ เช่น เด็กเด็ก
2. เพิ่มน้ำหนักของความหมายเดิม เช่น คืดคืด
3. มีความหมายอ่อนลงตรงกับภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วยหน่วยคำ -ish เช่น คำดำ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า blackish
4. เป็นสำนวนพูด เช่น ตกอกตกใจ

⁹Richard B. Noss, Thai Reference Grammar, (Washington, D.C. : U.S. Government Printing Office, 1964), pp. 66-69.

ด้านความหมายของคำในภาษาเขมร

1. เป็นพหูพจน์และกล่าวโดยไม่เจาะจง เช่น ตาตา (ตาคนไหนก็ได้)
2. ความหมายคงเดิม เช่น ปุ่ลิ่งปุ่ล่ง (ทาค้วยฝ่ามือ)
3. ความหมายบ่งชี้การเคลื่อนไหว หรือ ย้ำเสียง เช่น เตบตาบ (หันซ้าย-หันขวา)
4. ความหมายเจาะจง เช่น เสือ๊ดสู้อาก (สะอาดหมดจด)¹⁰

นอกจากนี้นาง กาญจนา นาคสกุล ได้ศึกษาคำซ้ำในภาษาไทยและเขมร เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "Parallelism in the Use and Construction of Certain Grammatical and Lexical Items in Cambodian and Thai : A Typological Comparative Study" ในหัวข้อเรื่อง "Reduplicatives" ได้ศึกษาคำซ้ำประเภทซ้ำบางส่วนว่ามีลักษณะเป็นคำเสริมสร้อย (Elaborations) แบ่งความสัมพันธ์นี้เป็น 4 แบบ

1. แบบซ้ำเสียงพยัญชนะ (Alliterative Reduplicatives) เช่น
ไทย - หรุหฺรฯ : เขมร - มฺนุสฺมฺเนนีย
2. แบบซ้ำเสียงสระ (Rhyming Reduplicatives) เช่น
ไทย - แชนแมน : เขมร - บุเคี้ยเสี้ย
3. แบบเปลี่ยนเสียงสระ (Chiming Reduplicatives) เช่น
ไทย - คิมค้ำ : เขมร - เกมฺงกฺมฺาง

¹⁰Karnchana Nacaskul, "A Study of Cognate Words in Thai and Cambodian" (unpublished Master's Thesis, University of London, 1962), pp. 101-108, 121-126.

4. แบบพิเศษ (Incidental Reduplicatives) เช่น
ไทย - มือไม้ : เขมร - เกียนเกาะ¹¹

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะคำซ้ำในภาษาไทยและเขมร ส่วนการซ้ำวลีและการซ้ำประโยค จะไม่นำมาศึกษา
2. เก็บข้อมูลคำซ้ำในภาษาไทยจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 และจากภาษาพูด และภาษาเขียน (ร้อยแก้ว) คำบางคำที่ได้จากพจนานุกรมอาจจะไม่ปรากฏในภาษาพูดปัจจุบัน ภาษาเขมรเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนบัณฑิต พ.ศ. 2512 และจากภาษาพูดกับภาษาเขียน
3. ศึกษาคำซ้ำประเภทที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำซ้ำต่างจากรูปเดิมเฉพาะการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะและสระของคำ
4. ศึกษารูปคำ เสียงคำ และหน้าที่ของคำซ้ำที่ได้รวบรวมไว้

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

แบ่งเป็นชั้น ๆ ได้ดังนี้

1. สำนวณหนังสือและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับหลักภาษาไทยและภาษาเขมร วิทยากรณ์ หนังสือตำราเรียนที่กล่าวถึงเรื่องคำซ้ำ เพื่อพิจารณาว่ามีการวิจัยหรือมีหนังสือเล่มใดที่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัยบ้าง

¹¹ Karnchana Nacaskul, "Parallelism in the Use and Construction of Certain Grammatical and Lexical Items in Cambodian and Thai : A Typological Comparative Study" (unpublished Ph.D. thesis, University of London, 1971); pp. 354-362.

2. คำซ้ำในภาษาไทย เก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะภาษาเขียนจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ส่วนข้อมูลเฉพาะภาษาพูดส่วนใหญ่จะได้อาจจากผู้วิจัย เพื่อน นิสิตและสมาชิกในบ้าน เก็บข้อมูลโดยบันทึกลงในบัตรคำ เวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 เดือน คือนับตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2515

ด้านคำซ้ำในภาษาเขมร เก็บรวบรวมข้อมูลภาษาเขียนจากพจนานุกรมเขมรฉบับพุทธศาสนบัณฑิต พิมพ์ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2512 ส่วนข้อมูลภาษาพูดได้อาจจากผู้บอกภาษา เก็บข้อมูลโดยบันทึกลงในบัตรคำ เวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประมาณ 8 เดือน คือนับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2514 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2515

3. ข้อมูลภาษาไทย ที่รวบรวมมาได้ นำมาศึกษาเสียงจากผู้วิจัย ความหมายศึกษาจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 และจากผู้วิจัย ด้านภาษาเขมร ข้อมูลที่รวบรวมมาได้นำไปสอบปากคำจากผู้บอกภาษาชาวเขมร (พนมเปญ)¹² เพื่อศึกษาเสียงและทดสอบความหมาย ซึ่งได้จากพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนบัณฑิต พ.ศ. 2512

4. ข้อมูลทั้งหมดจัดแบ่งเป็น 2 ประเภททั้ง 2 ภาษา คือ ประเภทซ้ำพยางค์เดียว และประเภทซ้ำสองพยางค์

5. วิเคราะห์รูปคำ เสียงคำ และหน้าที่ของคำซ้ำในแต่ละภาษา

6. นำผลการศึกษาที่ได้จากภาษาทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน

7. สรุปผลการวิจัย

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทราบลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันระหว่างคำซ้ำในภาษาไทยและภาษาเขมร

¹² ดูประวัติผู้บอกภาษาที่ภาคผนวก

2. ทราบลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันของคำหลักและคำสร้อยในแต่ละภาษาอย่างละเอียด ในด้านรูปคำ เสียงคำ และหน้าที่
3. ลักษณะของคำซ้ำที่ได้ศึกษาแล้วอย่างละเอียดนี้จะเป็นข้อมูลสืบหาที่มาของคำประเภทนี้สืบไปได้
4. วิธีการเปรียบเทียบภาษาที่ใช้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้อาจจะใช้เป็นแนวทางในการเปรียบเทียบคำประเภทอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันในภาษาอื่น ๆ 2 ภาษาได้ เช่น เปรียบเทียบคำประสมในภาษาไทยและเขมร เปรียบเทียบคำซ้ำในภาษาไทยและพม่า เป็นต้น
5. การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลดังต่อไปนี้
 - 5.1 ครูไทยที่สอนภาษาไทยและภาษาเขมรให้กับนักเรียนไทย
 - 5.2 ครูไทยที่สอนภาษาไทยให้กับชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทย
 - 5.3 คนไทยและชาวต่างประเทศที่ศึกษาภาษาไทย
 - 5.4 คนไทยที่ศึกษาภาษาเขมร
 - 5.5 คนเขมรที่ศึกษาภาษาไทย
 - 5.6 ผู้ที่จะแต่งตำราเรียนสำหรับใช้สอนภาษาไทยและภาษาเขมร ทั้งแก่ชาวต่างประเทศและชาวไทยที่สนใจศึกษาภาษาทั้งสอง
 - 5.7 ผู้ที่ทำการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยและเขมร